

Глава 37 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИКОНАННЯ, ФОНОГРАМУ, ВІДЕОГРАМУ ТА ПРОГРАМУ (ПЕРЕДАЧУ) ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЯ (СУМІЖНІ ПРАВА)

Стаття 449. Об'єкти суміжних прав

1. Об'єктами суміжних прав без виконання будь-яких формальностей щодо цих об'єктів та незалежно від їх призначення, змісту, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження є:

а) виконання;

б) фонограми;

в) відеограми;

г) програми (передачі) організацій мовлення.

Усі об'єкти суміжних прав тісно пов'язані з майновими авторськими правами, оскільки вони є способом чи формою реалізації останніх. В багатьох випадках авторські майнові права реалізуються саме через об'єкти суміжних прав. Суміжні права на зазначені об'єкти виникають без виконання будь-яких формальностей і незалежно від їх призначення, змісту, оцінки, способу чи форми вираження.

Окремими об'єктами суміжних прав є:

а) виконання літературних, драматичних, музичних, музично-драматичних, хореографічних, фольклорних та інших творів. Виконанням в даному разі є реалізація зазначених творів, їх здійснення тим чи іншим способом і в тій чи іншій формі. Виконання реалізують (здійснюють) фізичні особи, які мають для цього відповідну фахову підготовку

Виконання — це подання творів, фонограм, відеограм, спектаклів, інших постановок шляхом гри, декламації, співу, танцю у живому виконанні або за допомогою технічних засобів (телерадіомовлення, кабельного телебачення та інших технічних засобів); показ кадрів аудіовізуального твору в їх послідовності (із супроводженням або без супроводження звуком). Виконання творів може здійснюватися й в інших формах та іншими способами;

б) об'єктом суміжних прав є фонограма, якою визнається звукозапис на відповідному носії (магнітній стрічці, магнітному диску, грамофонній платівці, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких звуків, крім звуків у формі запису, що входить до аудіовізуального твору. Фонограма є вихідним матеріалом для виготовлення її примірників (копій).

Фонограма є також одним із способів використання об'єкта авторського права. Слова пісні і музика до неї не можуть бути реалізовані, якщо вони не будуть певним чином оприлюднені, найбільш поширеним способом чого є запис на певному матеріальному носії.

в) таким же об'єктом суміжного права є відеограма — відеозапис на певному матеріальному носії (магнітній стрічці, магнітному диску, компакт-диску тощо) виконання або будь-яких рухомих зображень (із звуковим супроводом чи без нього), крім зображень у вигляді запису, що входить до аудіовізуального твору. Відеограма є вихідним матеріалом для виготовлення її копій;

г) програми (передачі) організацій мовлення — передача, створена самою організацією мовлення, а також на її замовлення і за рахунок її коштів іншою організацією. В програмах (передачах) часто використовуються об'єкти авторського права, які організація придбала на законних підставах. Передача організації мовлення є, безперечно, результатом творчої діяльності певного колективу творців. Оскільки в програмі (передачі) використовуються об'єкти авторського права, шляхом передачі вони реалізуються, то самі програми (передачі) стають об'єктом суміжного права.

Стаття 450. Суб'єкти суміжних прав

1. Первинними суб'єктами суміжних прав є виконавець, виробник фонограми,

виробник відеограми, організація мовлення. За відсутності доказів іншого виконавцем, виробником фонограми, відеограми, програми (передачі) організації мовлення вважається особа, ім'я (найменування) якої зазначено відповідно у фонограмі, відеограмі, їх примірниках чи на упаковці, а також під час передачі організації мовлення.

2. Суб'єктами суміжних прав є також інші особи, які набули таких прав відповідно до договору чи закону.

Суб'єктами суміжних прав є виконавці, якими визнаються актори (кіно, театру тощо), співаки, музиканти, танцюристи або інші особи, які виконують роль, співають, декламують, грають на музичному інструменті, танцюють чи будь-яким іншим способом виконують твори літератури, мистецтва чи твори народної творчості, циркові, естрадні, лялькові номери, пантоміми тощо, а також диригент музичних і музично-драматичних творів.

Виконавцями є тільки фізичні особи, незалежно від того, є вони професійними діячами чи просто любителями.

Виробником фонограми і відеограми є фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу і несе відповідальність за перший відео - чи фонозапис виконання або будь-яких рухових зображень (із звуковим супроводом чи без нього) чи звукозапис виконання або будь-яких інших звуків.

Виробниками фоно - і відеограм можуть бути тільки дієздатні фізичні особи та підприємства, установи й організації, які визнані в установленому порядку юридичними особами і занесені до відповідних державних реєстрів.

Суб'єктом суміжних прав є організації мовлення, якими визнаються організації ефірного мовлення й організації кабельного мовлення. Організаціями ефірного мовлення є телерадіоорганізації, що здійснюють публічне сповіщення радіо - чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі в ефір за допомогою радіохвиль (а також лазерних променів, гама-променів тощо) в будь-якому частотному діапазоні (у тому числі й з використанням

супутників).

Організація кабельного мовлення — телерадіоорганізація, що здійснює публічне сповіщення радіо - чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі на відстані сигналу за допомогою того чи іншого виду наземного, підземного чи підводного кабелю (провідникового, оптоволоконного чи іншого виду).

Суб'єктами суміжних прав є також спадкоємні та інші правонаступники, до яких суміжне право перейшло на підставі договору чи закону (в організації мовлення спадкоємців не буває).

Виконавці здійснюють свої права за умови дотримання ними прав авторів виконуваних творів та інших суб'єктів авторського права. Виробники фонограм чи відеограм повинні дотримуватися прав суб'єктів авторського права і виконавців. Організації мовлення повинні дотримуватися прав суб'єктів авторського права, виконавців, виробників фонограм чи відеограм.

Суміжне право виконавців, виробників фоно - і відеограм, організацій мовлення закріплюється дазначенням їх імені (найменування) на фоно - і відеограмі та їх примірниках чи упаковці. Найменування організації мовлення оголошується під час її передачі.

Стаття 451. Виникнення суміжних прав

- 1. Право інтелектуальної власності на виконання виникає з моменту першого його здійснення.**
- 2. Право інтелектуальної власності на фонограму чи відеограму виникає з моменту її вироблення.**
- 3. Право інтелектуальної власності на передачу (програму) організації мовлення виникає з моменту її першого здійснення.**

4. Особа, яка має суміжне право для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом.

Суміжне право виникає внаслідок факту виконання твору, виробництва фонограми, виробництва відеограми, оприлюднення передачі організації мовлення. Для фіксації суміжного права за виконавцем, виробником фонограми чи відеограми й організації мовлення та їх здійснення виконання будь-яких формальностей не вимагається. Проте виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми для сповіщення про свої суміжні права можуть проставляти знак охорони на фонограмах, відеограмах, їх примірниках або їх упаковках, що розповсюджуються серед публіки на законних підставах. Зазначений знак складається з таких елементів: латинської букви «P», обведеної колом, імена (назви) осіб, які мають щодо цих фонограм, відеограм суміжні права; рік першої публікації фонограми чи відеограми. За відсутності доказів іншого виконавцем, виробником фонограми чи відеограми вважаються особи, імена (назви) яких зазначені на фонограмі, відеограмі та їх примірниках або на їх упаковці.

Стаття 452. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав

1. Майновими правами інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав є:

1) право на використання об'єкта суміжних прав;

2) виключне право дозволяти використання об'єкта суміжних прав:

3) право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта суміжних прав, в

тому числі забороняти таке використання;

4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав належать відповідно виконавцеві, виробнику фонограми, виробнику відеограми чи організації мовлення, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Суб'єктам суміжних прав належать ті ж майнові права, які належать суб'єктам авторського права. Передусім вони мають право інтелектуальної власності — право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктами суміжних прав.

Право володіння об'єктом суміжних прав належить лише виконавцю, виробнику фонограми і відеограми та організації мовлення. Право володіння може переходити до інших осіб, але за свobodним волевиявленням суб'єкта суміжного права (за винятком випадків, передбачених ЦК та іншим законом).

Право користування є основним майновим правом суб'єкта суміжних прав. Це право надає його суб'єкту юридичну можливість із належного йому об'єкта вилучати його корисні якості. Таке вилучення корисних якостей об'єкта суміжних прав здійснюється шляхом одержання винагороди за використання цього об'єкта. Заради такого доходу створюється об'єкт суміжного права. Використання може здійснюватися в будь-якій формі чи способом, які не суперечать чинному законодавству.

Суб'єкт суміжного права має право розпоряджатися належними йому майновими правами на об'єкт суміжного права на свій розсуд. Він має право здійснювати будь-які цивільно-правові угоди з приводу цих прав, але в межах чинного законодавства. Майнові права суб'єкта суміжного права можуть бути продані (відчужені іншим чином), вони переходять в спадщину як за заповітом, так і за законом.

Суб'єкту суміжного права належить виключне право дозволяти використання об'єкта суміжного права. Об'єкт суміжного права може бути переданий в тимчасове

використання іншій особі (майновий найм, прокат, оренда тощо). Право використання об'єкта суміжних прав іншими особами може мати місце лише на підставі договору з суб'єктом цього права або закону. Використання об'єкта суміжного права поза договором є порушенням цього права. Проте Закон України «Про авторське право і суміжні права» передбачає можливість обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.

Допускаються використання виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення, їх фіксація, відтворення і доведення до загального відому без згоди виконавців, виробників фонограм і відеограм та організацій мовлення у випадках, передбачених ЦК для майнових прав суб'єктів авторського права за таких умов:

а) відтворення зазначених об'єктів здійснюється виключно з метою навчання чи наукових досліджень;

б) право на відтворення, передбачене в пункті «а», не поширюється на експорт відтворених примірників фонограм, відеограм, програм мовлення за межі митної території України.

в) за суб'єктами суміжних прав зберігається право на справедливую винагороду з урахуванням кількості відтворених примірників. При цьому таке використання об'єктів суміжних прав може мати місце лише за умови дотримання особистих немайнових прав суб'єктів авторського права і суміжних прав.

3. Допускається відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях творів і

виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах і їх примірниках, без згоди автора (авторів), виконавців і виробників фонограм і відеограм, але з виплатою їм винагороди способом, визначеним ЦК і Законом України «Про авторське право і суміжні права».

Передбачене ЦК та іншими законами використання об'єктів суміжних прав без згоди суб'єктів суміжних прав не повинно завдавати шкоди нормальній експлуатації виконань,

фонограм, відеограм і програм мовлення і зачіпати законні інтереси виконавців, виробників фонограм і відеограм та організацій мовлення й інших суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав.

Суб'єкт суміжних прав має право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта суміжних прав, в тому числі забороняти таке використання. Суб'єкт суміжного права в разі його порушення шляхом неправомірного використання належного йому об'єкта може здійснити дві дії: 1) перешкоджати такому неправомірному використанню, або 2) забороняти таке неправомірне використання.

Суб'єкт суміжного права в разі неправомірного використання належного йому об'єкта суміжного права може просити суд: визнання права на використання об'єкта суміжного права за ним; вимагати припинення неправомірного використання; відновлення становища, яке існувало до порушення суміжного права; вимагати відшкодування заподіяних порушенням збитків та моральної (немайнової) шкоди. В передбачених ЦК та іншими законами випадках суб'єкт суміжного права може вдатися до самозахисту свого права. Способи самозахисту можуть обиратися самим суб'єктом суміжного права або встановлюватися актами цивільного законодавства. Проте здійснення самозахисту може мати місце лише в межах чинного законодавства та не суперечити моральним засадам суспільства. Способи самозахисту мають відповідати змістові права, що порушене, характерові дій, а також наслідкам, що спричинені цим порушенням (ст. 18 ЦК).

Суб'єкт суміжного права в разі неправомірного використання належного йому об'єкта має право забороняти таке використання.

Стаття 453. Використання виконання

1. Використанням виконання є:

1) доведення виконання до відома публіки під час його здійснення;

2) записування (фіксування) виконання під час його здійснення, якщо таке записування дає можливість сприйняття, відтворення та передачі виконання за допомогою технічних засобів;

3) **пряме чи опосередковане відтворення запису виконання будь-яким іншим способом та в будь-якій формі;**

4) **продаж та інше відчуження оригіналу чи примірника запису виконання;**

5) **оренда оригіналу чи примірника запису виконання;**

6) **забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до записаного виконання з місця та в час, обрані нею.**

2. Використанням виконання є також інші дії, встановлені законом.

Виконавець має право самостійно реалізувати свою творчу можливість і здатність до виконання. Передусім виконавець має право в будь-якій формі і будь-яким способом доводити своє виконання того чи іншого твору до публіки безпосередньо — виконувати роль в театрі чи кіно, співати, декламувати, танцювати чи будь-яким іншим способом виконувати твір. Не має значення місце виконання, час виконання та професійний рівень виконання, а також його фах (діяльність) і дієздатність. Виконавцями можуть бути як неповнолітні, так і малолітні особи.

Здійснення виконання самим виконавцем безпосередньо (так зване «живе» виконання), якщо тільки воно не зафіксоване, то кожне наступне виконання є новим виконанням, оскільки повторити виконання неможливо.

Наступним майновим правом виконавця є його право на записування (фіксування) виконання під час його здійснення, але за умови, що таке записування дає можливість сприйняття, відтворення та передачі виконання за допомогою технічних засобів. Виконавець має право дозволяти чи забороняти будь-яке записування (фіксація) його виконання під час його здійснення, але за умови, що таке записування (фіксація) дають можливість сприйняття, відтворення та передачі виконання за допомогою технічних

засобів. Іншими словами, під записуванням (фіксацією) слід розуміти таку фіксацію звуків чи зображень за допомогою технічних засобів в будь-якій матеріальній формі, яка дає можливість їх неодноразового сприйняття, відтворення або передачі.

Слід мати на увазі, що не зафіксоване виконання невід'ємне від свого виконавця, воно не може існувати поза ним. Таке виконання існує лише протягом часу його виконання. Тому кожне наступне «живе» виконання визнається самостійним об'єктом правової охорони.

Видання дозволу виконавцем на здійснення запису (фіксації) його виконання позбавляє його можливості здійснювати контроль над його виконанням. Але при цьому виконання стає доступним не тільки безпосереднім слухачам чи глядачам виконавця, а й істотно більшій аудиторії.

В такій ситуації істотно підвищується моральна відповідальність виконавця за художню якість виконання. А також значно розширюються можливості використання виконання.

Виконавцю належить також виключне право на пряме чи опосередковане відтворення запису виконання будь-яким способом та у будь-якій формі. Під відтворенням слід розуміти виготовлення одного або більше примірників запису виконання або так званого перезапису, що означає тиражування матеріальних носіїв запису виконання. Проте, якщо здійснюється запис наступного виконання тим же самим виконавцем того ж самого твору, то такий запис не вважається відтворенням запису. Не визнається також відтворенням запису і передача в ефір чи по кабелю, оскільки тут не виникає нових матеріальних носіїв. Якщо ж глядачі чи слухачі здійснюють запис «живого» виконання через ефір чи кабель, вони здійснюють запис виконання. Якщо ж запис виконання здійснюється через ефір чи кабель, які передають запис виконання, в такому разі має місце відтворення запису. Але такі дії допускаються лише в особистих цілях.

Виконавець має право на продаж та інше відчуження оригіналу виконання чи примірника запису. Це майнове право виконавця має місце лише за певних умов, визначених Законом України «Про авторське право і суміжні права». Відповідно до п.1 ст. 39 цього Закону виконавець має право першого продажу або іншої передачі у власність іншим особам, розповсюдження своїх виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі, комерційний прокат, майновий найм, якщо при першій фіксації виконання виконавці не дали дозволу виробнику фонограми чи відеограми на її подальше відтворення чи дозволу на комерційний прокат і майновий найм, навіть після розповсюдження виконання,

здійсненого виробником фонограми чи відеограми або за його дозволом.

У разі, коли виконавець під час першої фіксації виконання безпосередньо дозволить виробнику фонограми чи відеограми її подальше відтворення, вважається, що виконавець передав виробнику фонограми чи виробнику відеограми виключне право на розповсюдження фонограм, відеограм і їх примірників способом першого продажу або іншої передачі у власність чи володіння, а також здавання у майновий найм, комерційний прокат та іншої передачі.

Зазначеними правилами охоплюється і оренда оригіналу чи примірника запису виконання, оскільки оренда це і є майновий найм чи прокат.

Виконавець має право на розповсюдження своїх виконань, зафіксованих у фонограмах чи відеограмах, через будь-які засоби зв'язку таким чином, що будь-яка особа може отримати доступ до них з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором, якщо при першій фіксації виконання не було їх згоди на такий вид розповсюдження.

Особливістю охорони прав виконавців є укладення договорів на використання виконань іншими особами у випадках колективного виконання. У разі колективного виконання, приводить до виникнення таких взаємовідносин між виконавцями, які виникають і при співавторстві. Якщо виконавців кілька (хор, оркестр), то вони здійснюють своє право на виконання спільно через керівників груп, диригентів, режисерів тощо.

Зазначені правила виходять з того, що колективи є самостійними суб'єктами цивільного права, і їх керівники уповноважені на здійснення юридичних дій від імені усього колективу виконавців.

Об'єктом правової охорони при виконанні є саме виконання, а не твори, які виконавці виконують. Такими творами можуть бути й такі, які правом не охороняються, наприклад, твори фольклору.

Стаття 454. Використання фонограми, відеограми

1. Використанням фонограми, відеограми є:

1)▯ пряме або опосередковане відтворення будь-яким способом та в будь-якій формі відеограми, фонограми;

2) продаж та інше відчуження оригіналу чи примірника фонограми, відеограми;

3)▯ оренда оригіналу чи примірника фонограми, відеограми;

4) забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до фонограми, відеограми з місця та в час, обрані нею.

2. Використанням фонограми, відеограми є також інші дії, встановлені законом.

До майнових прав виробників фонограм і виробників відеограм належить їх виключне право на використання своїх фонограм, відеограм і виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам відтворення (пряме) і (або) опосередковане своїх програм, відеограм в будь-якій формі і будь-яким способом. Право на фонограму чи відеограму породжує сам факт їх створення — запису за допомогою технічних засобів звуку чи зображень (із звуковим супроводом чи без нього) в такій матеріальній формі, що дозволяє здійснити їх неодноразове сприйняття, відтворення і сповіщення незалежно від виконання виробником будь-яких формальностей. Ці ж правила поширюються і на виробників відеограм.

Виробнику фонограми і виробнику відеограми належить виключне право розповсюдження серед публіки фонограм, відеограм та їх примірників шляхом першого продажу або іншої передачі права власності.

Виробник фонограми і виробник відеограми мають право контролювати виготовлення (тиражування) примірників фонограми чи відеограми. В фонограмі можуть бути записані

не тільки виконання виконавцем, а це можуть бути й інші природні звуки (спів птахів, розмови папуг тощо).

Право здавати оригінал чи примірники фонограми чи відеограми в оренду (комерційний прокат, майновий найм) виробнику фонограми і виробнику відеограми належить навіть після їх розповсюдження, здійсненого самим виробником фонограми чи виробником відеограми, або за їх дозволом.

Виробнику фонограми і виробнику відеограми належить також виключне право на будь-яку видозміну своїх фонограм, відеограм. Зазначені видозміни можуть здійснюватися будь-яким способом. Інші особи вносити до фонограм, відеограм будь-які зміни чи переробки можуть тільки з дозволу виробника фонограми чи відеограми. При внесенні до фонограми, відеограми будь-яких змін чи переробок слід враховувати недоторканність прав автора і виконавця. Зазначені видозміни можуть мати місце лише зі згоди автора, твор якого використано в фонограмі, відеограмі, та виконавця. Простий технічний перевід запису з одного матеріального носія на інший не визнається переробкою фонограми, відеограми.

Ввезення на митну територію України фонограми, відеограми та їх примірників з метою їх поширення серед публіки визнається порушенням прав їх виробників на використання. Виробник фонограми, відеограми має право забороняти будь-яке їх розповсюдження на території, на якій діє право виробника. Він може вживати будь-яких заходів до недопущення імпорту зазначених фонограм, відеограм.

Майнові права виробників фонограми і виробників відеограми можуть передаватися (відчужуватися) іншим особам на підставі договору, в якому визначаються спосіб використання фонограми (відеограми), розмір і порядок виплати винагороди, строк дії договору, строк використання фонограми (відеограми), територія, на яку розповсюджуються передані права. Визначені договором ставки винагороди не можуть бути нижчими від мінімальних ставок, визначених Постановою Кабінету Міністрів України.

Майнові права виробника фонограми чи відеограми, який є юридичною особою, можуть бути також передані (відчужені) іншій особі у встановленому порядку внаслідок ліквідації юридичної особи — суб'єкта суміжних прав.

Якщо фонограми, відеограми чи їх примірники введені виробником фонограми (відеограми) чи за його дозволом у цивільний обіг шляхом їх першого продажу в Україні, то допускається їх наступне розповсюдження шляхом продажу, дарування без згоди виробника фонограми (відеограми) чи його правонаступника і без виплати йому винагороди. Проте й у цьому випадку право здавання таких примірників фонограм (відеограм) у майновий найм чи комерційний прокат залишається виключно правом виробника фонограми (відеограми).

Публічне сповіщення фонограми чи відеограми та їх примірників можуть здійснювати

лише виробники фонограми чи відеограми за умови, що є забезпечення засобами зв'язку таким чином, що будь-яка особа може отримати до них доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором.

Використання фонограм і відеограм, опублікованих з комерційною метою. Допускається без згоди виробника фонограми (відеограми), фонограми (відеограми) яких опубліковані для використання з комерційною метою, і виконавців, виконання яких зафіксовані у цих фонограмах (відеограмах), але з виплатою винагороди, таке пряме чи опосередковане комерційне використання фонограм і відеограм та їх примірників:

а) публічне виконання фонограми або її примірників чи публічну демонстрацію відеограми або її примірників;

б) публічне сповіщення виконання, зафіксованого в фонограмі чи відеограмі та їх примірників, в ефір;

в) публічне сповіщення виконання, зафіксованого в фонограмі чи відеограмі та їх примірників, по проводах (через кабель).

Збирання винагороди за використання фонограм (відеограм) в такому разі і контроль за

їх правомірним використанням здійснюються визначеними Установою, уповноваженими організаціями колективного управління. Зібрані кошти розподіляються між організаціями колективного управління, які є на обліку в Установі, на основі договорів, які уповноважені організації укладають з усіма організаціями колективного управління. Одержана від уповноваженої організації винагорода розподіляється відповідною організацією колективного управління у таких пропорціях: виконавцям — 50 відсотків, виробникам фонограм (відеограм) — 50 відсотків.

Розмір винагороди за використання фонограм (відеограм), зазначений вище, та порядок її виплати визначається Кабінетом Міністрів України.

Особи, які використовують фонограми, відеограми чи їх примірники, повинні надавати організаціям колективного управління точні відомості щодо їх використання, необхідні для збирання і розподілу винагороди.

Стаття 455. Використання передачі (програми) організації мовлення

1. Використанням передачі (програми) організації мовлення є:

1) здійснення трансляції (ретрансляції) передачі (програми) організації мовлення;

2) записування (фіксація) передачі (програми) організації мовлення, якщо таке записування дає можливість сприйняття, відтворення та здійснення її за допомогою технічних засобів;

3) відтворення запису передачі (програми) організації мовлення;

4) представлення передачі (програми) організації мовлення публіці у місці, де встановлено вхідну плату.

2. Використанням передачі (програми) організації мовлення є також інші дії,

встановлені законом.

До організацій мовлення відносяться радіо-і телестудії, а також інші організації, які здійснюють поширення звуку і (або) зображення засобами бездротового зв'язку (організації ефірного мовлення) або сповіщають їх публіці засобами кабелю, дроту, оптичного волокна або за допомогою аналогічних засобів (організації кабельного мовлення).

Передачі (програми), призначені для передачі в ефір чи по кабелю є результат організаційних, фінансових і технічних зусиль організацій мовлення, спрямованих на створення відносно цілісних і завершених інформаційних блоків, адресовану певній аудиторії глядачів і (або) слухачів. Проте до складу передач (програм) можуть входити також творчі результати (твори), права на які організація мовлення придбала в установленому порядку. За загальним правилом передачі (програми) створюються самими організаціями мовлення і тому є службовими. Проте такі передачі можуть створюватися за договорами замовлення іншими особами.

Отже, передачами (програмами) мовлення повинні вважатися будь-які передачі, призначені для використання шляхом передачі в ефір і (або) сповіщення для загального відому по кабелю звуків і (або) зображень, які можуть і не бути певними творами, незалежно від того, чи передані вони в ефір (по кабелю) або тільки ще підготовлені (записані) для ефіру (сповіщення для загального відому повідомлення по кабелю).

Організації мовлення щодо своїх передач (програм) мають право самим здійснювати (транслявати чи ретранслявати) свої передачі в будь-якій формі і давати дозвіл на використання передач іншим особам. Майнові права організацій мовлення можуть бути також передані (відчужені) іншим особам на підставі договору, в якому визначаються спосіб і строк використання програми мовлення, розмір і порядок виплати винагороди, територія, на яку розповсюджуються передані права, тощо. Майнові права організації мовлення можуть бути також законом передані (відчужені) іншій особі у встановленому законом порядку внаслідок ліквідації юридичної особи — суб'єкта суміжних прав.

Записування (фіксація) передачі (програми) організації мовлення, якщо таке записування дає можливість сприйняття, відтворення та здійснення її за допомогою технічних засобів, може мати місце лише з дозволу організації мовлення. Тому будь-який несанкціонований запис чужих передач (за винятком випадків, передбачених законом) визнається

порушенням суміжних прав організацій мовлення. Порушенням суміжних прав організацій мовлення визнається й запис, який здійснений не для комерційного використання.

Право на відтворення запису передачі (програми) організації мовлення також належить лише цій організації. Під відтворенням запису передачі слід розуміти виготовлення одного або більше примірників запису передачі або її частини на будь-якому матеріальному носії. Виготовлені шляхом відтворення примірники запису передачі можуть в подальшому використовуватися шляхом розповсюдження, включаючи їх продаж і здавання в прокат (оренду, майновий найм).

Організації мовлення мають право надавати свої передачі (програми) публіці у місця, де встановлено вхідну плату. Зазначений вид використання передачі поширюється також на їх використання в концертних залах, клубах, кінотеатрах, відеосалонах та інших закладах, в яких з відвідувачів стягується спеціальна плата за перегляд чи прослуховування передач організацій мовлення. За використання зазначених передач в ресторанах, кафе, готелях, будинках відпочинку, поїздах та інших подібних місцях спеціальна плата не стягується, оскільки це входить в стандарт обслуговування.

Організація мовлення також має право забороняти поширення на території України чи з території України сигналу із супутника, що несе їх програми, органом, для якого цей сигнал із супутника не призначався.

Стаття 456. Строки чинності суміжних майнових прав

1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком здійснення першого запису, а за відсутності такого запису — з 1 січня року, наступного за роком здійснення виконання.

2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму, відеограму спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком її опублікування, а за відсутності такого опублікування протягом п'ятдесяти років від дати її вироблення — зі січня року, наступного за роком вироблення фонограми, відеограми.

3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на передачу (програму) організації мовлення спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня, наступного за роком її першого здійснення.

4. Законом в окремих випадках можуть встановлюватися інші строки чинності суміжних прав.

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на всі об'єкти суміжних прав встановлений єдиний — п'ятдесят років. Початок перебігу зазначеного строку починається з 1 січня наступного року, який настає за роком, в якому мали місце юридичні факти, що стали підставою виникнення майнових прав на об'єкти суміжних прав. Початок перебігу цього строку починається:

а) для прав на виконання — зі січня року, наступного за роком здійснення першого запису виконання, а за відсутності такого запису - з 1 січня року, наступного за роком здійснення виконання;

б) на фонограми і відеограми — зі січня року, наступного за роком її опублікування, а за відсутності такого опублікування, з 1 січня року, наступного за роком вироблення фонограми, відеограми.

Опублікуванням фонограми, відеограми — випуск в обіг за згодою виробника виготовленої програми, відеограми в кількості, здатної задовольнити, з урахуванням характеру фонограми, відеограми, розумні потреби публіки шляхом їх продажу, здавання в майновий найм, побутового чи комерційного прокату, надання доступу до них через електронні системи інформації таким чином, що будь-яка особа може їх отримати з будь-якого місця і в будь-який час за власним вибором, або передачі права власності на них чи володіння ними іншим особам. Опублікуванням фонограми, відеограми вважається також депонування фонограми, відеограми у сховищі (депозитарії) з відкритим доступом та можливістю одержання в ньому примірника фонограми, відеограми.

На передачі (програми) організацій мовлення — зі січня року, наступного за роком її першого здійснення. В даному разі мова йде не про момент створення програми, а саме момент здійснення, тобто фактичної передачі.

